τος ΙΕ' 'Εν 'ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 1902 'Αριθ. 697

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ 'Εσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ 'Εξωτερικὸν φ. χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27 Ὁδὸς Πανεπιστημίου 27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π.μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
'Εφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ «'Εστίας»

'Εν τῷ 'Εξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη παρελθόντων ἐτῶν εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — 'Ανυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γυναικεῖα ἔργα (ὑπὸ κ. 'Ελένης Γεωργιάδου).—Αἱ 'Ελληνίδες καὶ τὸ ζήτημά των.—Αἱ περὶ τὸν Victor Hugo γυναῖκες.—'Η μεγαλητέρα φίλη (ὑπὸ δος Μαρίας Πινέλη).—Τὸ Νέον Συμβόλαιον.—Εἰς τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς μου (ὑπὸ δος 'Αγαθονίκης 'Αντωνιάδου.—'Αλληλογραφία.—Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.—'Επιφυλλὶς (μετάφρασις δος Εἰρήνης Νικολαΐδου).

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν δύο μικρὰς ἐκδόσεις τευχῶν, εἰς τὰ ὁποῖα δύο νέοι ὁμιληταὶ τοῦ «Παρνασσοῦ» ἐδημοσίευσαν τὰς ὁμιλίας των. Ἡ γυνὴ δικηγόρος τοῦ κ. Στ. Παπαφράγκου καὶ ἡ Γυνὴ διεκδικοῦσα πολιτικὰ δικαιώματα τοῦ κ. Δελακοβίκα.

Ἡ σπουδὴ αὐτὴ πρὸς δημοσίευσιν τῶν ὁμιλιῶν των ἔχει τὴν σημασίαν της. Καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος ὡμίλησαν διὰ γυναῖκας καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος ἔρριψαν ἐν βλέμμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαθυεῖς τὴν γυναικείαν κίνησιν, ἡ ὁποία παρατηρεῖται τελευταίως εἰς τοὺς μᾶλλον προηγμένους ἀπὸ ἡμᾶς λαούς. Καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος ἐξέφρασαν μίαν γνώμην οἱανδήποτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ περιμένουν τώρα, φυσικά, ἡ γνώμη των αὐτὴ καὶ αἱ νέαι ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἀπησχόλησαν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν διαλέξεών των, νὰ κυκλοφορήσουν εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερον κύκλον, νὰ μελετηθοῦν, νὰ κριθοῦν, νὰ συζητηθοῦν. Εἰς τὰ Πολιτικὰ δικαιώματα τῆς Γυναικός, μόνον μὲ ἓν βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἐρρίψαμεν, εἰς τὴν σελίδα, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὴν ἐν 'Ελλάδι γυναικείαν κίνησιν, ἀπηντήσαμεν μερικὰς ἀνακριβείας, αἱ ὁποῖαι ἀποδεικνύουν, ὅτι, ἐὰν ὁ γράψας ἐμελέτησε μὲ πολλὴν σχετικῶς ἐπιμέλειαν τὸ ζήτημα τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἐν Εὐρώπῃ, ἐν 'Ελλάδι ὅμως τὸ γυναικεῖον ζήτημα ἐν γένει τοῦ εἶναι σχεδὸν ἄγνωστον.

Ἄγνωστον, ἡ λέξις ἴσως δὲν χαρακτηρίζει ἐπαρκῶς τὸ πρᾶγμα. Διότι δὲν δύναται, δὲν ὀφείλει νὰ ἀγνοῇ ὁ γράψας, ὅτι τὰ μεγάλα κοινωνικὰ ζητήματα, ὡς τὸ γυναικεῖον, δὲν δημιουργοῦνται ἀπὸ ἓν ἄτομον, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀπόρροια μιᾶς κοινωνικῆς καταστάσεως ἀνωμάλου, ἡ ὁποία ἀργὰ ἢ γρήγορα ἀνατρέπεται ἐξ αὐτῶν τῶν φυσικῶν νόμων, ἐξ αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ὁ γράψας μοῦ κάμνει τὴν τιμὴν νὰ μὲ ὀνομάζει δημιουργὸν τοῦ γυναικείου ζητήματος ἐν 'Ελλάδι. Ὁ τίτλος, ἂν καὶ πολὺ τιμητικός, δὲν μοῦ ἀνήκει. Γυναικεῖον ζήτημα ὑπῆρχεν εἰς τὴν 'Ελλάδα, ὅπως ὑπῆρχε παντοῦ, ἀφότου οἱ λαοὶ ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ ἱδρύσουν τὰ θεμέλια τῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν οἰκοδομημάτων των ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Γυναικεῖον ζήτημα ὑπῆρχεν ἐδῶ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκρημνίσθησαν τὰ κιγκλιδώματα τοῦ γυναικωνίτου καὶ ἐξεσχίσθησαν οἱ σκεπάζοντες τὰ πρόσωπα λευκοὶ πέπλοι, καὶ ἐξετοπίσθη ἀπὸ τὰ ἄδυτα τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας ὁ ἀτελείωτος τῆς Πηνελόπης ἱστὸς καὶ ὁ ἀτμὸς καὶ ὁ σίδηρος ἀνέλαβαν νὰ ἀντικαταστήσουν μακρὰν τοῦ οἴκου τὰς γυναικείας χεῖρας, καὶ ὁ γάμος ἔγεινεν ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις καὶ μέσον πρὸς πλουτισμὸν τοῦ ὀλιγώτερα ἢ ἄλλοτε παράγοντος ἀνδρός.

Γυναικεῖον ζήτημα ὑπῆρχεν, ἀφότου ἡ τέως δούλη ἔγεινεν ἀπελεύθερος καὶ μόνη μὲ τὰς δύο της χεῖρας εὑρέθη ἀντιμέτωπος μὲ ἓν κοινωνικὸν καθεστὸς ἄδικον, σκληρὸν καὶ ὑπεχρεώθη νὰ παλαίσῃ καὶ νὰ αἱματώσῃ τὰς χεῖράς της καὶ νὰ πληγώσῃ τὴν ψυχήν της διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἄρτον της, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑπὸ τὸ μέγα τοῦ θεοῦ στερέωμα μίαν γωνίαν ἀσφαλῆ καὶ ἔντιμον.

Γυναικεῖον ζήτημα ὑπῆρχεν, ἀφότου διὰ τὴν ἐξ ἴσου σχεδὸν μὲ τὸν ἄνδρα ἀνεπτυσσομένην πνευματικῶς γυναῖκα,

ἀνωτέραν δ' αὐτοῦ ἠθικῶς καὶ ψυχικῶς, ἡ νομοθεσία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἔμεινεν οἵα ἦτο καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν δουλικὸν καθεστὸς, πολλαπλᾶ μὲν προνόμια χαρίζουσα εἰς τοῦτον, καθήκοντα δὲ μόνον καὶ κανὲν δικαίωμα εἰς ἐκείνην ἀναγνωρίζουσα.

Γυναικεῖον ζήτημα ὑπάρχει, ἀφότου ἡ ἠθικὴ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς εἶναι διάφορος, ἀφότου ὁ εἷς ἐπιπολαίως καὶ χάριν παιδιᾶς καταστρέφει ὅ,τι ὑψηλὸν, εὐγενὲς καὶ ὡραῖον ὑπάρχῃ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἄλλης,ἀφότου ὅ,τι ἀποτελῇ δι' ἐκείνην ὄνειδος καὶ ἀτιμίαν, δι' αὐτὸν εἶναι θρίαμβος καὶ νίκη.

Γυναικεῖον ζήτημα ὑπῆρχεν, ἀφότου, συνεπείᾳ τῶν ἀδικιῶν τούτων, γυναῖκες, πλάσματα τοῦ θεοῦ ἀσθενῆ—κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν,—ἔγειναν ὄργανα ἡδονῆς, ἀθύρματα πρὸς κορεσμὸν στιγμιαίων παθῶν, καὶ ἢ μὲ τὴν εὐτυχίαν ἔχασαν καὶ τὴν ζωὴν, ἢ ἀπὸ ἀγγέλων μετεβλήθησαν εἰς δαίμονας, οἱ ὁποῖοι συγκλονίζουν τὸ κοινωνικὸν καθεστὸς καὶ ὑπονομεύουν ὁσημέραι ριζικώτερα τὰ θεμέλια καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας.

Λοιπὸν τὸ γυναικεῖον ζήτημα δὲν τὸ ἐδημιούργησα ἐγώ, ἀλλ' ἐγὼ πρώτη μεταξὺ τῶν συγχρόνων Ἑλληνίδων ὁμοφύλων μου εἶχα τὸ θάρρος νὰ ἐξεγερθῶ κατὰ τοῦ ἀδίκου καθεστῶτος καὶ νὰ ἀγωνισθῶ,ὅπως αἱ γυναῖκες ἀφυπνισθοῦν, ὅπως αἱ γυναῖκες μὲ τὰς ἰδίας των χεῖρας καὶ τὴν ἰδίαν των δρᾶσιν βελτιώσουν τὴν θέσιν των καὶ δι' αὐτῆς σώσουν καὶ τὴν ἀπειλουμένην νὰ καταρρεύσῃ οἰκογένειαν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ἔπρεπεν αἱ Ἑλληνίδες γυναῖκες νὰ δώσουν δείγματα τῆς νοημοσύνης των καὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας των· ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθοῦν· ἔπρεπε νὰ ἑλκύσουν τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ νὰ προκαλέσουν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην ἐκείνων, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων εἶναι ἐμπιστευμένη ἡ τύχη των.

Εἰς αὐτὸ τείνουν οἱ δεκαπενταετεῖς δημοσιογραφικοὶ ἀγῶνές μου καὶ ἡ δρᾶσίς μου ἐν τῷ γυναικείῳ ζητήματι καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἐνέργειαί μου, ὅπως ἀνοιχθοῦν εἰς τὰς Ἑλληνίδας αἱ πύλαι τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, καὶ ὅπως ἠνωμέναι αὗται εἰς ἓν μέγα καὶ συμπαγὲς σωματεῖον ἐπιληφθοῦν τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τοῦ φύλου των εἰς πάντα κλάδον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ γυνὴ ἠδύνατο νὰ δράσῃ καὶ νὰ ἀναδειχθῇ εὐεργετικὸς παράγων.

Σήμερον ὅπου, χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους, αἱ ἐπιστήμονες καὶ αἱ καλλιτέχνιδές μας δρέπουν δάφνας τιμῆς καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος,ὅπου ἡ Ἕνωσις τῶν «Ἑλληνίδων» ἐξέπληξε ξένους καὶ Ἕλληνας διὰ τὴν δρᾶσίν της καὶ κατὰ τὸν ἀτυχῆ μας πόλεμον καὶ μετ' αὐτὸν, ὅπου μία γενικὴ γυναικεία ἐξέγερσις νέους ἐχάραξε δρόμους προόδου καὶ εὐποιΐας, ὅπου εἴτε εἰς Εὐρώπην, εἴτε εἰς Ἀμερικὴν γίνεται λόγος σοβαρὸς περὶ γυναικός αἱ Ἑλληνίδες ἔχουν μίαν θέσιν ὡραίαν καὶ ἐπίζηλον, σήμερον δὲν δικαιοῦται νὰ ἀγνοῇ τὴν κίνησιν ταύτην ὁ Ἕλλην ὁ γράφων περὶ γυναικείων ζητημάτων, καὶ δὲν δύναται νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ μεγάλη μερὶς τῶν Ἑλληνίδων μένει ὀπίσω, διότι εἰσέτι δὲν ἐφάνησαν πολλαὶ ῥήτορες καὶ συγγραφεῖς, ἀγωνιζόμεναι ὑπὲρ τῆς γυναικείας ψήφου.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΡΓΑ

Πλὴν τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἄλλο ἐπάγγελμα ὅπως δήποτε εὐγενέστερον τῶν χειροτεχνικῶν γυναικείων ἐπαγγελμάτων.

Μόλις ἀπὸ δεκαετίας περίπου τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὸ Πολυτεχνεῖον ἤνοιξαν τὰς πύλας των καὶ διὰ τὰς γυναῖκας καὶ αἱ ἑλληνίδες ἐπεξέτειναν τὰ ὅρια τῆς δράσεώς των καὶ εἰς τοὺς εὐρυτέρους ὁρίζοντας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν.

Γυναῖκες ἰατροὶ καὶ φιλόλογοι καὶ γυναῖκες καλλιτέχνιδες, ἂν καὶ πολὺ ὀλίγαι ἀκόμη, κατώρθωσαν ὅμως νὰ ἀνοίξουν τὸν δρόμον καὶ νὰ καταρρίψουν τὰ τείχη τῶν προλήψεων καὶ νὰ ἀναλάβουν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς θέσιν ἰσότιμον καὶ μὲ ἴσας εὐθύνας πρὸς τοὺς ἄνδρας.

Αἱ ἰατροὶ τάσσονται εἰς τὴν πρώτην γραμμήν. Καὶ πολυαριθμότεραι εἶναι καὶ τὸ ἔργον των,συμφωνότατον καθ'ὅλα πρὸς τὴν γυναικείαν φύσιν, ἀνέδειξεν αὐτὰς εὐεργετικὰς καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου καὶ εἰς παροχὴν ταχτικὴν καὶ ἀφιλοκερδῆ τῆς ἐπιστημονικῆς των συνδρομῆς εἰς τοὺς δυστυχεῖς. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν των στάδιον, διὰ τὴν ὑλικήν, οὕτως εἰπεῖν, ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς των καὶ διὰ τὴν θέσιν, ἣν κατέλαβον εἰς τὴν κοινωνίαν αἱ γυναῖκες ἰατροὶ ἠμποροῦν νὰ εἶναι εὐχαριστημέναι.

Πρώτη μεταξὺ αὐτῶν ἡ εἰς Παρισίους ἐκπαιδευθεῖσα δις Μαρία Καλαποθάκη κατώρθωσε νὰ ἐξασφαλίσῃ μίαν πελατείαν πολὺ καλήν, εὐθὺς ἀφότου ἐπέστρεψεν ἐκ Γαλλίας καὶ παρὰ τῶν συναδέλφων της δὲ ἀνδρῶν ἰατρῶν νὰ τύχῃ μεγάλης ἐκτιμήσεως τόσον, ὥστε καὶ μέλος τῆς ἰατρικῆς ἑταιρείας νὰ ἐκλεχθῇ δι' ὁλοψήφιας καὶ εἰς ἰατρικὰ συμβούλια νὰ καλῆται συχνότατα καὶ παρὰ καθηγητῶν ἀκόμη τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου.

Ἐπὶ δεκαετίαν περίπου μετερχομένη τὴν ἰατρὸν οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε εἰς τὸ στάδιόν της ἀριθμεῖ ἀποτυχίαν, τοὐναντίον καὶ εἰς μόρφωσιν νοσοκόμων εἰργάσθη καὶ μαθήματα νοσηλείας ἐδίδαξε καὶ τὴν ὀρθοπεδικὴν γυμναστικὴν εἰσήγαγεν εἰς τὴν κλινικήν της, ἐπιλαμβανομένη ἐπιτυχῶς τῆς ὑγιεινῆς ἀνορθώσεως σωματικῶν ἀτελειῶν παιδιῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ὑπῆρξεν ἄδικος.

Εἰς τὸν κατὰ τῆς φθίσεως ἀγῶνα αὐτὴ πρώτη πολὺ πρὸ τοῦ ἰατρικοῦ συνεδρίου, ἀπὸ τοῦ 1899 ἐσχημάτισεν εἰς τὸ Νοσηλευτικὸν Τμῆμα τῆς «Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων»—τοῦ ὁποίου προεδρεύει—ἐφορείαν κυριῶν, ἥτις ἐπελήφθη τῆς περιθάλψεως καὶ συνδρομῆς καὶ ὑγιεινῆς διδασκαλίας τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν τῶν φθισιώντων καὶ ἐξέδωκεν ἐντύπους ὁδηγίας περὶ προφυλάξεως τῶν ὑγιῶν καὶ ἀπολυμάνσεως τῶν οἰκιῶν τῶν πασχόντων καὶ ἐνήργησεν ἐράνους εἰς χρήματα καὶ ἐνδύματα ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἀνέλαβε τὸ καύσιμον τῶν μολυσμένων ἐνδυμάτων ἢ τὴν ἀπολύμανσιν ἐντὸς ἀπολυμαντικῶν φούρνων καὶ τὴν μετὰ θάνατον τοῦ πάσχοντος πλήρη τῆς οἰκίας ἀπολύμανσιν.

Μετὰ τὴν δεσποινίδα Καλαποθάκη πρῶται ἰατροὶ ἀριστοῦχοι τοῦ ἰδικοῦ μας Πανεπιστημίου εἶναι αἱ δεσποινίδες Ἀγγελικὴ καὶ Ἀλεξάνδρα Παναγιωτάτου.

Αἱ ἐξετάσεις των ἀφῆκαν ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ τακτικὴ ἰατρὸς τῆς Φιλοπτώχου.

Αὐταὶ περίπου σήμερον εἶναι αἱ ἐν ἐνεργείᾳ Ἑλληνίδες ἰατροί, ὅλαι μὲ στάδιον τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται πολλά, ὅλαι τιμημέναι, ὅλαι τιμῶσαι καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν πατρίδα των. Βεβαίως διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσίν των ὑπερβλήθησαν εἰς θυσίας καὶ εἰς κόπους πολὺ ἀνωτέρους τῶν διδασκαλισσῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ θέσίς των εἶναι πολὺ διάφορος ἐκείνων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν.

Ἡ μεγίστη διὰ τὰς γυναῖκας ἐπιστήμονας δυσκολία εἶναι ἡ ἔλλειψις πλήρους γυμνασίου θηλέων, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποφοιτῶσαι νὰ ἐγγράφωνται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Δύνανται ὅμως,συμπληροῦσαι τὴν γυμνασιακήν των μόρφωσιν κατ' οἶκον,νὰ ὑποβάλλωνται εἰς οἱονδήποτε γυμνάσιον τοῦ κράτους εἰς ἐξετάσεις πρὸς ἀπόκτησιν ἀπολυτηρίου γυμνασίου, διὰ τοῦ ὁποίου γίνονται δεκταὶ πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἑλένη Γεωργιάδου.

ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΝ VICTOR HUGO ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ὁ Hugo ἠγάπησε πολὺ τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ τοῦτο ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας,αἵτινες ἔζησαν πλησίον του καὶ ἀνέπτυξαν εἰς τὴν ψυχήν του τὸ αἴσθημα τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν γυναικῶν καὶ ἐντεῦθεν διὰ τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὰς γυναῖκας δικαιοσύνην.

Ἡ μήτηρ του Sophie Trebuchet ἦτο κόρη ἐφοπλιστοῦ τῆς Νάντης. Ἐγκαταλειφθεῖσα ἀπὸ τὸν σύζυγόν της ἀφωσιώθη μὲ μεγάλην στοργὴν εἰς τὰ παιδιά της Abel, Eugène καὶ Victor, ὅστις ἐγεννήθη τὸ 1802 εἰς Besançon, ὅπου ὁ σύζυγός της ἦτο τότε διοικητὴς τοῦ 4ου συντάγματος. Ἐπεριμένετο κόρη μετὰ τοὺς δύο υἱούς, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἐγεννήθη παιδάκι τόσον ἀσθενές, ὥστε ὁ ἰατρὸς ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν θὰ ἔζη. Ἡ μήτηρ του διηγεῖτο ὅτι δὲν ἦτο μεγαλείτερος ἀπὸ ἕνα μαχαίρι, ὅταν δὲ τὸν εἶδεν ὁ μικρὸς ἀδελφός του Eugéne ἐφώναζε: ὦ! τὸ μικρὸν ζῷον!

Σπανίως μωρὸ παιδὶ ἤρχισε νὰ περιηγῆται τὸν κόσμον εἰς ἡλικίαν ἓξ ἑβδομάδων ὡς ὁ Victor Hugo,τὸν ὁποῖον ἡ μητέρα του ἔφερεν ἐναλλὰξ εἰς Μασσαλίαν, Κορσικήν, Ἰταλίαν Ἱσπανίαν καὶ τέλος εἰς τὸ Παρίσι, εἰς τὴν συνοικίαν Feuillantines, εἰς οἰκίαν μὲ κῆπον, τὸν ὁποῖον ὁ Victor Hugo περιέγραψεν εἰς τοὺς «Ἀθλίους» του.

Τοιαύτη δέ ἦτο ἡ στοργὴ τῆς μητρὸς πρὸς τὸ ἀσθενικὸν τοῦτο μικρόν,ὥστε νὰ τὸ κάμῃ νὰ τὴν λατρεύῃ ὡς ἀληθινὴν θεότητα. Δὲν ἀφῆκε δὲ εὐκαιρίαν εἴτε εἰς τὰ ποιήματα, εἴτε εἰς τὰ πεζογραφήματά του χωρὶς νὰ ὑμνήσῃ τὴν καλήν, τὴν εὐγενῆ, καὶ θαυμασίαν μητέρα του.

Ἐκεῖ εἰς τὸ σπιτάκι τῆς impasse des Feuillantines, ὅπου ὁ μικρὸς ἀνθοῦσε μὲ τὰ ἄνθη τοῦ μικροῦ κήπου καὶ ἔπαιζε μὲ τὸν ἀδελφόν του Eugéne προσετέθη καὶ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰ παιγνίδιά των καὶ ἕνα τετραετὲς κοριτσάκι μὲ μεγάλα μάτια καὶ ὡραῖα μαλλιά, μελαγχροινὴ μὲ κόκκινα χείλη καὶ ῥόδινα μάγουλα.

Ὁ καιρὸς παρήρχετο καὶ κατὰ τὸ 1818 τὸ σπιτάκι μὲ τὸν κῆπον des Feuillantines ἐστοίχιζε πολὺ ἀκριβά. Ἡ κ. Hugo ἐνοικίασε τότε ἓν πάτωμα μέτριον εἰς τὸ 18 τῆς

όδοῦ Petits Augustins. Τὰ βράδεια ἐνῷ ὁ μεγαλείτερος υἱὸς ἦτο κλεισμένος εἰς τὸ Λύκειόν του, ὁ Eugéne, ὁ Victor καὶ ἡ μητέρα των ἐπήγαιναν νὰ περάσουν τὴν βραδειάν των εἰς τὴν μητέρα τῆς μικρᾶς των φίλης κ. Foucher, καὶ ὁ Victor μὲ τὰ δέκα ἓξ ἔτη του ἦτο εὐτυχὴς διότι ἠδύνατο νὰ θαυμάζῃ ὥρας ὁλοκλήρους τὴν φίλην του Adèle.

Τὴν 16ην Ἀπριλίου ὁ Victor ἦτο δέκα ἑπτὰ ἐτῶν ἡ Adèle δέκα ἓξ· τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἡ κόρη τὸν ἠρώτησε : Ἔχεις κανὲν μυστικόν. Ναί, ἀπήντησεν ὁ Victor, σὲ ἀγαπῶ· νὰ τὸ μυστικόν μου.

Καὶ ὅπως λέγει εἰς τὰς «Odes καὶ Ballades» ἡ γλυκεῖα στοργὴ ἔγεινε πῦρ ποῦ τὸν κατέφλεγε.

Τότε ἤρχισαν αἱ μυστικαὶ συνετεύξεις, τὰ καθημερινὰ γράμματα πρὸς μεγάλην ἀπελπισίαν τῶν μητέρων των. Ἡ κ. Hugo ἀνθίστατο εἰς τὸν γάμον αὐτὸν, διότι ἐφιλοδόξει λαμπρὰν τύχην διὰ τὸν Victor, τοῦ ὁποίου τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτὴ πρώτη εἶχεν ἐννοήσει. Ἀντέστη λοιπὸν εἰς τὸν γάμον αὐτὸν καὶ αἱ σχέσεις των μὲ τὴν οἰκογένειαν Foucher διεκόπησαν.

Ἀλλ' ὁ θάνατος τῆς κ. Hugo τὸ 1821 ἐξωμάλυνε κάθε δυσκολίαν, καὶ ὁ νεκρὸς ἐρωτευμένος ἔκαμε πεζῇ τὸν δρόμον ἀπὸ τὸ Dreux διὰ νὰ ἐπανίδῃ τὴν Adèle, νὰ τὴν ζητήσῃ καὶ νὰ μνηστευθῇ μαζῇ της.

Αἱ «Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Μνηστήν», αἱ τόσον γεμᾶται ἀπὸ συγκίνησιν, ἀπὸ εἰλικρίνειαν, ἀπὸ πάθος, ἀπὸ ἀγάπην, ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀπάντησις εἰς τοὺς κατηγορήσκντας τὸν Hugo, ὅτι ἦτο μεγαλοφυὴς, ἀλλὰ χωρὶς καρδιάν.

Ἡ κ. Victor Hugo ἦτο ἡ γυναῖκα, ἡ ὁποία ἤρμοζεν εἰς τὸν μεγάλον ποιητήν. Ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη της πρὸς αὐτὸν δὲν ἐμειώθη καὶ ὅταν ἀκόμη πολλαὶ καὶ σκληραὶ τῆς ζωῆς δοκιμασίαι ἐλεύκαναν προώρως τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της καὶ ἐρρυτίδωσαν τὸ ὡραῖόν της μέτωπον.

Ὁ μεγαλοφυὴς σύζυγός της τὴν ὕμνησε πολλάκις καὶ πάντοτε μὲ εὐγνωμοσύνην.

«Ὦ, ἐὰν συναντήσετε κἄπου εἰς τοὺς οὐρανούς.

«γυναῖκα μὲ ἀγνὸν μέτωπον, μὲ βῆμα σταθερόν, μὲ μάτια γλυκὰ
«ὦ ! ὅποιος καὶ ἂν εἶσαι σύ, εὐλόγησέ την, εἶναι ἐκείνη,
«ἡ ἀδελφή, ἣν βλέπουν τὰ ὄμματα τῆς ἀθανάτου μου ψυχῆς,
«ἡ ὑπερηφάνειά μου, ἡ ἐλπὶς μου, ἡ σκέπη μου, τὸ καταφύγιόν μου,
«ἄνθος καλλονῆς, τὸ ὁποῖον μυρώνει ἡ καλωσύνη».

Ἡ κ. Hugo καὶ κατὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν ἐσυγγένευεν ὀλίγον μὲ τὸν ἄνδρα της. Ἦτο δεξιωτάτη ὑδατογράφος, πλὴν δ' ἄλλων ἔργων της ἓν σύμπλεγμα τῆς Λεοπολδίνης της, τῆς κόρης ἣν ἐλάτρευε περισσότερον μετὰ τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ της Καρόλου σώζεται εἰς τὴν μικρὰν πινακοθήκην τοῦ κ. Paul Meurice.

Ἀπέκτησε τέσσαρα τέκνα, δύο υἱοὺς, τὸν Κάρολον καὶ τὸν Φραγκίσκον-Βίκτωρα καὶ δύω θυγατέρας τὴν Leopoldine καὶ τὴν Adèle, ἡ ὁποία παρεφρόνησε καὶ ἡ ὁποία ζῇ ἔκτοτε εἰς ἓν φρενοκομεῖον τῆς Suresnes. Ἔχει τὴν τρέλλαν ἥρεμον καὶ τώρα, ἂν καὶ πολὺ ἡλικιωμένη, ἔχει ἐνίοτε στιγμὰς πνευματικῆς διαυγείας καὶ ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος.

Ἡ λατρευτὴ ὅλων Λεοπολδίνη μόλις εἶχε νυμφευθῇ καὶ κατὰ τὸ ἀλησμόνητον ἔτος τῆς παραστάσεως τῶν «Burgraves» ὑπέστη αἰφνίδιον καὶ τραγικὸν θάνατον κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Villequier. Ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἓν ἔτος τότε ἐσιώπησε καὶ ὅταν συνῆλθε καὶ ἠδυνήθη νὰ γράψῃ, ἔχυσε τὸν ἄδολον χρυσὸν τῶν δακρύων του εἰς τὸ καῖον μέταλλον τῶν στίχων του.

Τὴν χαριτωμένην μορφὴν τῆς λατρευτῆς κόρης διεδέχθη εἰς τὴν καρδιὰν τοῦ ποιητοῦ ἡ τῆς ἐγγονῆς Ἰωάννας Οὐγκώ, σήμερον κ. Charcot, τὴν ὁποίαν οἱ τρυφεροὶ τοῦ πάππου στίχοι ἀπηθανάτισαν. Ἡ τέχνη τοῦ πάππου ἐξεδηλώθη εἰς τὴν στοργὴν τοῦ Οὐγκὼ πρὸς τοὺς ἐγγονούς του ἐν γένει. Ἦτο ὁ ταπεινὸς σκλάβος των, τοὺς ἐζήτει συγγνώμην ὅταν οἱ ἄλλοι τὰ ἐμάλωναν, τὰ παρεκάλει νὰ μὴ κάμνουν πείσματα, νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸ μεγάλον δωμάτιον τῆς ἐργασίας του μὲ τὴν ἄδειαν νὰ ἐγγίζουν εἰς ὅλα, εἰς τὰ χαρτιά του, εἰς τὰ κονδύλιά του, νὰ φυλλομετροῦν τὰ βιβλία του, ἀκόμη καὶ τὴν παλαιὰν βίβλον.

Où l'on voit Dieu le Père en habit d'empereur.

Ἡ Jeanne ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Victor Hugo στίχους οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ γηράσουν ποτε διότι ἐκφράζουν τὴν ἱστορίαν τῆς αἰωνίας θωπείας:

Jeanne, Dieu n'est pas loin puisque vous êtes là.
Ah! vous avez un an, c'est un âge cela !
Votre jeune âme vit, songe, rit, pleure, espère,
D'Alice votre mère à Charles votre père.
Tout l'horizon que peut contenir votre esprit
Va d'elle qui vous berce à lui qui vous sourit
. . . . . .

Leo Clareti

Η ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΑ ΦΙΛΗ

Εἰς τὸν μικρὸν κόσμον, τὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ τὰς φίλας μας καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη ἐνδεχόμενον νὰ ἀριθμῶμεν καὶ πολλὰς γεροντοτέρας τῶν ὁποίων τὴν φιλίαν δὲν θὰ ἐπιζητήσωμεν ἴσως, ἕνεκα τοῦ δυσανακλόγου τῆς ἡλικίας, ἀλλ' ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων θὰ φέρῃ αὐτὰς πρὸς ἡμᾶς. Πολλαὶ καὶ διάφοροι εἶναι αἱ προελεύσεις τῆς φιλίας τῶν γεροντοτέρων φίλων· τινὰς τούτων λαμβάνομεν ὡς κληρονομίαν παρὰ τοῦ πατρικοῦ οἴκου ἢ μᾶλλον παρὰ τῆς μητρός· ἄλλας γνωρίζομεν εἰς τὸν κύκλον τῶν συνομηλίκων, συγγενεῖς αὐτῶν ἢ σχετικάς, ἄλλαι τέλος εἶνε πρόσωπα. τὰ ὁποῖα κατέβαλον κόπους εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἢ τὴν διαπαιδαγώγησίν μας. Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ καὶ αἱ παρὰ τῆς μητρὸς ὡς κληρονομία ληφθεῖσαι εἶνε κάτι περισσότερον παρὰ φίλαι. Ἡ φιλία των ἔχει διπλοῦν φίλτρον, ἐκτὸς τοῦ συνήθους τῆς φιλίας ἔχει καὶ μέρος μητρικοῦ φίλτρου. Μᾶς εἶδαν βρέφη, παιδία, νεάνιδας, παρηκολούθησαν ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὴν ἀνάπτυξίν μας, ἐνδιαφέρονται δι' ἡμᾶς, ἡ λύπη μας τὰς λυπεῖ, ἡ χαρὰ μας τὰς ἀγάλλει, ἀλλ' ἐν τυτῷ ἔχουν καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς στοργῆς μας· μικρὰ ἀπείθεια ἢ ἀσέβεια ἐκ μέρους μας ἠμπορεῖ νὰ τὰς πληγώσῃ. Ὦ πόσον ὡραῖον καὶ ὠφέλιμον πρᾶγμα ἡ φιλία τῶν μεγαλητέρων! καὶ ἂν ἡ τύχη δὲν φανῇ εὐνοϊκὴ εἰς τὸ νὰ μᾶς προμηθεύσῃ τοιαύτας, πρέπει νὰ τὰς ἐπιζητῶμεν ὡς ἱερὸν βιβλίον, εἰς τὰς σελίδας τοῦ ὁποίου θὰ εὑρίσκωμεν τὴν λύσιν πολλῶν ἀπορίων μας. Ὁποῖον ἀπόκτημα φίλη, ἀριθμοῦσα πολλὰς δεκάδας ἐτῶν, γνωρίζουσα τὴν τέχνην τοῦ βίου ἐκ πείρας καὶ διδάσκουσα ταύτην μετὰ συμπαθείας. Ὁποῖαι ζῶσαι ἱστορίαι αἱ ἀργυραῖ ἐκεῖναι κεφαλαί, ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὁποίων ἀκτινοβολεῖ τὸ σεβαστὸν μέτωπον, μὲ τὰς βαθείας ὁριζοντείους γραμμάς του, τὰ ἴχνη τοῦ μεγάλου διδασκάλου χρόνου, ὅστις ἐξηργύρωσεν αὐτὰς εἰς τὸ ἀνεξάντλητον τῶν γνώσεών του ταμεῖον διὰ τῶν σοβαρῶν διδαγμάτων του. Εἰς τὰς μακρὰς διηγήσεις καὶ αὐτοβιογραφίας των πόσα ἐπεισόδια τῶν ἰδίων ἡμερῶν μας καὶ πόσα μαθήματα καὶ συμπεράσματα. Πόσα πράγματα, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν νεανικῶν σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν βλέπομεν χρυσορόδινα καὶ πορφυρᾶ, ἐνῷ ἐκεῖνα διὰ τῶν παγωμένων γεροντικῶν των βλεμμάτων, ὑπὸ τὰ διπλᾶ ὀμματοϋάλια των βλέπουν τὸ πραγματικὸν χρῶμα καὶ ποσάκις ὁ ὀστεώδης δείκτης ὑποδεικνύει τὸν συμφέροντα δρόμον, τὸν ὁποῖον ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ ἡ ἀπορροῦσα νεανικὴ φαντασία. Ἡ φιλία τῶν φίλων αὐτῶν ἀποζημιοῖ πολλὰς παρατασία. Ἡ φιλία τῶν φίλων αὐτῶν ἀποζημιοῖ πολλὰς παρανοήσεις συνομηλίκων φίλων καὶ οἱ παρακινετικοὶ καὶ παρηγορητικοὶ λόγοι των ἀντηχοῦν εἰς τὸ πνεῦμα ὡς θεία μουσική. Ἐξ ἀντιθέτου δὲ ἡ φιλικὴ πειθαρχία καὶ τὸ σέβας τῆς νεαρᾶς φίλης συμβαίνει ἐνίοτε ν' ἀντικαθιστᾷ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν γηρκιῶν φίλων τέκνον ἴδιον, ὅπερ ὤφειλε νὰ πράττῃ τοῦτο καὶ ν' ἀποζημιοῖ αὐτὰς ἐπίσης. Καὶ ποσάκις ὅ,τι δὲν τολμῶμεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς συνομήλικα, ἢ μᾶλλον κρύπτομεν ἀπὸ φιλοτιμίαν ἢ ἀπὸ φόβον, εἰς τὴν γηραιὰν φίλην τὸ ἐμπιστευόμεθα θαρραλέως καὶ ἀσφαλῶς καὶ πόσην δύναμιν ἔχουν οἱ πειστικοί της λόγοι νὰ μεταπείσουν καὶ εὕρουν τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος πρὸς τὸ συμφέρον μας. Ἐκείνη εἰς τὸ βάθος, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτισεν ἡ πεῖρα τοῦ χρόνου εἰς τὴν γεροντικήν της ψυχήν, εἶδε τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν, ἥτις μᾶς περιμένει. Ἅμα δὲ τὰ νέφη διασκορπισθοῦν καὶ ἴδωμεν καθαρὸν τὸν οὐρανόν, τότε ἐννοοῦμεν καὶ τὴν ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου καὶ τὴν νίκην, τὴν ὁποίαν ἤραμεν διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς στοργῆς τῆς γηραιᾶς φίλης.

Εὐτυχὴς ἡ νέα ἡ ἀποκτήσασα τοιαύτην καὶ γνωρίσασα νὰ διατηρῇ τὴν φιλίαν της. Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶνε ὁ δρόμος τοῦ βίου της, ἀνθοσπαρμένος, φωτεινὸς ἢ ἀκανθοπλεγμένος μαῦρος, ἔχει φῶς πιστὸν, τὸ ὁποῖον τὴν καθοδηγεῖ καὶ εἰς τοὺς εἰλικρινεῖς της λόγους λιμένα, ὅπως ἀποσυρθῇ ἐν καιρῷ μεγάλης τρικυμίας μανιώδους ὠκεανοῦ.

Μαρία Πινέλλη.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ

Τὸ γεῦμα ἐτελείωσεν, ὅπως ἄλλως εἶχεν ἀρχίσει, μὲ μίαν σύντομον προσευχὴν τοῦ Λάϊν καὶ ἔπειτα ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰς ὡραίας αἰθούσας καὶ εἰς τὸ θερμοκήπιον, διότι ἡ κ. Μεμιδὼφ εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδῃ τὸ σπίτι, διὰ τὸ ὁποῖον τόσα εἶχεν ἀκούσει θαυμάσια πράγματα.

Ὁ μικρὸς Κοκὸς εἶχε μετὰ τὸ φαγητὸν ἀποσυρθῇ εἰς τὸ δωμάτιόν του, εὐθὺς ὡς ὁ πατέρας του ἀνεχώρησε. Ὁ Ηαλβίδης τὸ μόνον μέρος τοῦ σπιτιοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπέφερε νὰ ἐπισκέπτεται, ἀφότου εἶχεν ἀποθάνει ἡ σύζυγός του, ἦτο τὸ θερμοκήπιον. Ὅλον τὸ σπίτι του καὶ αὐτὸ τὸ ὑπνοδωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ δυστυχὴς Marie εἶχε ξεψυχήσει, τὸν ἄφιναν ἀδιάφορον, ἀναίσθητον. Τὸ θερμοκήπιον ὅμως τοῦ ἐνθύμιζε στιγμὰς ἀληθμονήτου εὐτυχίας καὶ δι' αὐτὸ ἀπέφευγε καὶ νὰ τὸ ἀντικρύσῃ.

Εὐθὺς λοιπὸν μετὰ τὸ γεῦμα, ἐνῷ ὁ πατέρας ἀποχαιρετῶν, ἐξήρχετο, ὁ υἱός του τὸν ἠκολούθει. Θὰ πᾶμε, σήμερα, ἠρώτησεν ἁπλούστατα, ἀφελέστατα, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ὁρισθείσης ἐπισκέψεως.

— Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ γέρων· εἶμαι κουρασμένος.

Τὸ παιδὶ τοῦ ἔτεινε τὸ μέτωπόν του, ὁ γέρων τὸ ἐφίλησεν, ἔπειτα ἀφοῦ τὸ ἐκύτταξε καλά, καλὰ μέσα εἰς τὰ μάτια, τὸ ἠρώτησε : Λοιπόν, ἔρχεσαι μαζῇ μου εἰς τὴν Νίτσα ; Θὰ φύγωμε τὴν Τετάρτην.

Καὶ ὡς νὰ ἐφοβεῖτο ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ παιδιοῦ, ἐξῆλθε χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν.

Ὁ μικρὸς ἠσθάνθη, ὡς ἕνα χέρι νὰ τοῦ ἔσφιγγε δυνατὰ τὸ στῆθος καὶ ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μήπως ὁ πατέρας του γυρίσῃ καὶ τοῦ εἰπῇ ἀμέσως νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, τρέχων ἀνῆλθε εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα καὶ χωρὶς νὰ σταματήσῃ πουθενὰ ἐπῆγε καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἀφοῦ ἔβαλε τὸν σύρτην ἐκάθισεν εἰς τὸ κρεββάτι του ἐπάνω καὶ ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρόν του ἐβύθισε τὸ βλέμμα του εἰς τὸ ἀπέραντον πράσινον, τὸ ὁποῖον ὁ βασιλικὸς κῆπος ἐξάπλωνεν ἐμπρός του. Ἔμεινεν ἔτσι προσηλωμένον ἀρκετὴν ὥραν, μὲ μίαν μελαγχολίαν ἄρρητον ζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του. Λοιπὸν ὁριστικῶς ἔπρεπε νὰ ταξειδεύσουν. Ἀφοῦ ὁ πατέρας του ἐπέμενε, τὸ παιδὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἀντισταθῇ περισσότερον. Ἄλλοτε μὲ πόσην χαρὰν ἐπερίμενε τὰ ταξείδια αὐτά, τὰ ὁποῖα τὸν ἀπήλλασσαν ἀπὸ τὴν μονοτονίαν τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ τῶν μαθημάτων. Ἀλλὰ τότε ἐταξείδευε μὲ τὴν ἀγαπημένη τὴν μαμμάκα του, ἐνῷ τώρα θὰ ἐχωρίζετο ὅλους ὅσους ἀγαποῦσε.

Θὰ ἤθελε νὰ εἰπῇ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὸν πατέρα του καὶ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ καταλάβῃ, ὅτι τὸ ταξείδι αὐτὸ ἀντὶ νὰ τοῦ κάμῃ καλό, ὡς τὰ ταξείδια, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἐγίνοντο πρὸς χάριν του, μᾶλλον θὰ τὸν ἐστενοχώρει. Ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ λέγῃ ὅ,τι ἐσκέπτετο καὶ ὅ,τι ἤθελε, εἰς τὸν πατέρα του, μεθ' ὅλην τὴν οἰκειότητα, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναπτυχθῇ μεταξύ των μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητέρας του. Νὰ βάλῃ πάλιν τὴν Ἄνναν νὰ μεσιτεύσῃ τὸ ἐθεωροῦσεν ἀνάρμοστον. Ἂν ὅ,τι τοῦ εἶχεν εἰπῇ ἡ θεία του ἡ Ὀλγίνα ἦτο ἀλήθεια, ὅτι δηλαδὴ ἡ Ἄννα ἤθελε νὰ ταξειδεύσῃ μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ αὐτὸς ἦτο τὸ ἐμπόδιον, βεβαίως ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ φύγῃ καὶ αὐτός. Ἔπειτα ποιὸς ξέρει ; ἴσως καὶ ἡ Ἄννα θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὴν Νίτσα! Μὰ πάλιν ἐσυλλογίζετο, ὅτι ἂν ἡ Ἄννα ἐπήγαινε εἰς τὴν Νίτσα, δὲν ἔπρεπε νὰ φανῇ ὅτι ἔτρεχαν ὀπίσω της αὐτὸς μὲ τὸν πατέρα του, ἀφοῦ ἡ Νίνα ἡ ἐξαδέλφη του τοῦ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι οἱ νεόνυμφοι ταξειδεύουν μόνοι των, χωρὶς κανένα ἀπὸ τοὺς ἰδικούς των.

Τέλος, ἀφοῦ πολὺ ἐβασάνισε τὸν νοῦν του, ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ εἰς τὸν πατέρα του, ὅ,τι δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τοῦ εἰπῇ. Ἐκάθισεν εἰς τὸ μικρὸν γραφεῖον του, ἄνοιξε τὸ συρτάρι καὶ ἤρχισε νὰ ζητῇ μέσα εἰς τὰ διάφορα χαρτιὰ καὶ τὰ τετράδιά του ἕνα φύλλο χαρτὶ διὰ γράμμα.

Ὁ Κοκκός, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλα εἶχε μεταβληθῆ ἀφότου ἐζοῦσε πλησίον τῆς Ἄννας, μόνον τακτικὸς εἰς τὰ τετράδια καὶ τὰ χαρτιά του δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ γίνῃ. Τόσον εἶχε κουρασθῆ ἀπὸ ἑπτὰ ἐτῶν, ὅπου τὸν ἐβασάνιζεν ὁ πατέρας του μὲ γραπτὰ διάφορα καὶ μὲ τετράδια, ὥστε δὲν ἠμποροῦσε καὶ ὅταν ὅλα κατηργήθησαν καὶ δύο μόνον τετράδια εἶχαν μείνει, νὰ ἔχῃ τακτικὸν τὸ τραπέζι του καὶ τὸ συρτάρι του. Χαρτὶ λοιπὸν διὰ γράμμα καθαρὸν δὲν εὑρίσκετο μέσα ἐκεῖ. Καὶ ὁ μικρὸς ἐστενοχωρεῖτο διὰ τοῦτο, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἀπόφασίν του. Ἐσκέφθη τότε νὰ κάμῃ πρῶτον τὸ σχέδιον τοῦ γράμματός του εἰς τὸ τετράδιόν του καὶ ἔπειτα θὰ ἐζήτει ἀπὸ τὴν Ἄνναν ἕνα φύλλο χαρτί.

Τὸ ἓν ἀπὸ τὰ τετράδιά του, τὸ ὁποῖον ἡ Ἄννα μὲ τὸ ὡραῖόν της γράψιμον εἶχεν ἐπιγράψει καθημεριναὶ σημειώσεις καὶ εἰς τὸ ὁποῖον τὸν εἶχε συμβουλεύσει νὰ σημειώνῃ κάθε βράδυ τὰς νέας ἐντυπώσεις του κάθε ἡμέρας, ἐξελέγη διὰ νὰ γίνῃ εἰς ἓν φύλλον του τὸ σχέδιον τῆς ἐπιστολῆς. Μόγις ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ ἰδῇ ἡ Ἄννα τὸ σχέδιόν του αὐτό, τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα.

Εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχήν, μετὰ τὸ «ἀγαπητέ μου πατέρα» ἐσταμάτησε. Ηρῶτων, διότι τοῦ εἶχε πέσει μία μεγάλη μελανιὰ ἐπάνω εἰς τὸ πατέρα καὶ ἔπειτα, διότι ἠσθάνετο, ὅτι ὁ ἀγαπητός του πατέρας θὰ ἔκαμνε παρατηρήσεις διὰ τὴν ἀγραμματοσύνην του. Τὸ «ἀγαπητέ μου» ἦτο κλητικὴ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ γράψῃ πάτερ καὶ τὸ πάτερ τοῦ ἐφαίνετο ἄσχημο, ἄνοστο, κάτι σὰν ψεύτικο, ποῦ δὲν τοῦ ἐπέτρεπεν ὕστερα νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν καρδιά του καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ ὅ,τι ἤθελε νὰ τοῦ εἰπῇ.

Τὸ παιδί, μὲ τὴν πένα εἰς τὸ χέρι, τὴν ὁποίαν εἰς τὴν ἀμηχανίαν του δύο καὶ τρεῖς φορὲς ἐβούτησεν εἰς τὸ μελάνι, ἄφησε νὰ πέσῃ καὶ δευτέρα μελανιά, μεγαλυτέρα τῆς πρώτης. Τὰ χέρια του μὲ τὰ ἐπανειλημμένα αὐτὰ βουτήγματα τῆς πένας εἰς τὸ καλαμάρι καὶ τὰς προσπαθείας του νὰ καθαρίσῃ τὸ χαρτὶ εἶχαν καὶ αὐτὰ καταμουντζουρωθῆ. Ἤρχισε νὰ στενοχωρῆται. Ὅλα λοιπὸν εἶχαν συνομώσει ἐναντίον του τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἀπὸ τὸ πρωὶ μόνον στενοχωρίας εἶχεν ὑποφέρει. Καὶ φουσκωμένη ὅπως ἦτο ἡ καρδιά του ἤρχισε νὰ κλαίῃ μὲ ἀκουμπισμένα τὰ δύο του χέρια εἰς τὸ τραπέζι του καὶ ἐπάνω εἰς τὰ χέρια του σκυμμένο τὸ κεφάλι του. Καὶ ἔκλαιε μὲ λυγμοὺς τόσον περισσότερον, ὅσον πάντοτε ὁσάκις ἐλυπεῖτο, ἐνθυμεῖτο καὶ τὴν μητέρα του. Τὴν φορὰν αὐτὴν μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἐχωρίζετο καὶ ἀπὸ τὴν Ἄνναν ἐνόησεν ὅλην του τὴν ἐρήμωσιν, ὅλην του τὴν μοναξιάν, ὅλον τὸν πόνον τῆς ὀρφανιᾶς του τὴν ὁποίαν δὲν ἐνόησεν οὔτε ὅταν εἶχεν ἀποθάνει ἐκείνη. Καὶ ἐσκέπτετο ὅτι μὲ τὸν ψυχρὸν μόνον καὶ σκεπτικὸν καὶ ὀλιγομίλητον πατέρα του, ὡς μόνην του συντροφιάν, θὰ ἔκαμνε τὸ ταξείδι αὐτὸ καὶ ἴσως δὲν θὰ ἐπέστρεφε πλέον νὰ ζήσῃ κοντὰ εἰς τὴν ἀγαπημένην του Ἄνναν.

Ἔτσι σκυμμένον ἔκλαυσεν, ἔκλαυσε πολλὴν ὥραν. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε ξεχάσει, ὅτι τὰ χέρια του ἦσαν μελανωμένα, ἐσκούπισε τὰ δάκρυά του κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἔτσι πρόσωπον, μανίκια, χέρια καὶ ἡ κατάσπρη ναυτικὴ τραχηλιά του κατεμουντζουρώθηκαν. Ὅταν ἀντελήφθη τὰ χάλια του ἦτο πλέον ἀργά. Ἔπαυσε τότε νὰ κλαίῃ καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται πῶς θὰ ἐκαθαρίζετο ἀμέσως, χωρὶς αἴφνης νὰ παρουσιασθῇ κανεὶς καὶ νὰ τὸν εὕρῃ εἰς τὴν τρομερὰν αὐτήν κατάστασιν.

Ἐσηκώθη γρήγορα καὶ εὐθὺς ὡς ἀντίκρυσε τὸν καθρέπτην, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐπάνω ἀπὸ τὸν νιπτῆρά του, τοῦ ἐφάνη τόσον ἀστεῖον τὸ πρόσωπόν του, ὥστε ἄρχισε νὰ γελᾷ ἀκράτητα.

Τὸ δωμάτιόν του ἦτο ὅλο κάτασπρον. Κρεββάτι, τραπέζι, νιπτῆρ, ἐρμάρι, καθίσματα, ὅλα ἦσαν ἀπὸ ἄσπρο ξύλο. Ὅλα τὰ εἴδη τοῦ νιπτῆρός του ἀπὸ ἄσπρην πορσελάνην, τὰ σκεπάσματά του, τὸ σοφαδάκι του ἄσπρα καὶ αὐτά. Οἱ τοῖχοί του ἦσαν ὅλοι σκεπασμένοι ἀπὸ εἰκόνας ὡραίας παιδικῶν ἱστοριῶν, ὅλας μὲ ἄσπρον ξύλον πλαισιωμένας. Μία μικρὰ βιβλιοθήκη ἀπὸ ἄσπρο ξύλον ἔβλεπε κάποιον τόνον εἰς τὸ κατάλευκον δωμάτιον μὲ τὰς σειρὰς τῶν τόμων τῆς γαλλικῆς Κοκκίνης Βιβλιοθήκης καὶ τῶν Ἀγγλικῶν παιδικῶν βιβλίων, χρυσοδέτων εἰς ποικίλα χρώματα καὶ δεκάδος τόμων τῆς Διαπλάσεως τῶν Παίδων, δεμένων μὲ γαλανὸν πετσί.

Ὁ μικρὸς καταμουντζουρωμένος μέσα εἰς τὸ λευκὸν ἐκεῖνο περιβάλλον ἐφαίνετο ἀκόμη χειρότερος. Καὶ ἐξηκολούθει νὰ γελᾷ καὶ νὰ μὴ τολμᾷ νὰ ἐγγίζῃ πουθενὰ καὶ μὲ ἀγάπην ἐνθυμεῖτο τὴν καλὴν Ἄνναν, ἡ ὁποία τοῦ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι θὰ τοῦ ἔβλεπε σκοτεινὰ ἔπιπλα, ὅταν θὰ κατώρθωνε νὰ μὴν μουντζουρώνεται ὅταν ἐργάζεται καὶ νὰ εἶναι τακτικώτερος. Ὢ ! ἂν ἔλθῃ καὶ μὲ ἰδῇ τώρα, βέβαια θὰ μὲ καταδικάσῃ εἰς τὸ ἄσπρο δωμάτιον, ἕως νὰ γηράσω ἔλεγεν ὁ μικρὸς μὲ τὸν νοῦν του.

Καὶ ἐνῷ δὲν εἶχε προφθάσει νὰ τελειώσῃ τὴν σκέψιν του, ἄκουσε βήματα ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα του καὶ τὴν φωνὴν τῆς Ἄννας, ἡ ὁποία ἔλεγε: Πᾶμε τώρα καὶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Baby. Ἴσως εἶναι μέσα. . .

Ὁ μικρὸς ἀπηλπισμένος, διότι θὰ τὸν εὕρισκαν εἰς τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν κατάστασιν, καὶ ἂν καὶ παιδὶ ἀκόμη πολὺ φιλάρεσκος ὅμως ὡς εἶνε ὅλα τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἀνατρέφονται μόνα των πλησίον μεγάλων, χωρὶς ἀδέλφια μικρὰ καὶ πικιδικοὺς συντρόφους, δὲν ἔχασε καιρόν, ἀλλὰ μὲ μίαν ταχεῖαν κίνησιν· ἀφοῦ δὲν ηὗρε κανένα τρόπον νὰ φύγῃ ἐτρύπωσεν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι του. Ἐστρυμώχθη ὅσον ἠμποροῦσε περισσότερον πρὸς τὸν τοῖχον καὶ ἐκεῖ ἀκίνητος ἤκουσε τὴν θύραν νὰ ἀνοίξῃ.

— Δὲν εἶναι ἐδῶ, εἶπεν ἡ Ἄννα. Θὰ ἐπῆγε μαζῆ μὲ τὸν πατέρα του.

— Τί ὡραῖα κάμαρα, εἶπεν ἡ Ἔμμα καὶ τί φῶς μέσα ἐδῶ Ὅλα εἶναι φωτεινά, ὅλα ἄσπρα, ὅλα λάμπουν.

—Τὰ παιδιὰ εἶναι τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἀπήντησε ἡ Ἄννα καὶ πρέπει νὰ ἀνατρέφωνται καὶ νὰ μεγαλώνουν μὲ πολὺν ἥλιον καὶ πολὺν ἀέρα. Αὐτὸ τὸ δωμάτιον ἦτο τῆς μητέρας του καὶ ἐνόμισα, ὅτι δικαιωματικῶς τὸ παιδὶ ἔπρεπε νὰ μεγαλώσῃ ἐδῶ.

— Τί καλὴ ποῦ εἶσθε νὰ ἀναλάβητε τὴν φροντίδα αὐτὴν τοῦ παιδιοῦ, ἑνὸς παιδιοῦ ἐπὶ τέλους ξένου καὶ νάχετε τὸν μπελά του, τώρα νεόνυμφη, ποῦ ἔπρεπε νὰ ἀπολαύσετε τὴν εὐτυχίαν σας μόνη..

— Ἀλλὰ τὸ παιδὶ δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς, εἶπεν ἡ Ἄννα. Ἀπ' ἐναντίας προσθέτει εἰς τὴν εὐτυχίαν μας. . .

—Τί λέτε, ἀπήντησεν ἡ Ἔμμα, εἰς τὸ βλέμμα τῆς ὁποίας ἔλαμψεν αἴφνης ἕνα φῶς, ὡς νὰ εἶχε ἐμπνευσθῆ ἀπὸ καμμίαν ἰδέαν ὑψηλήν. Εἶναι θυσία, μεγάλη θυσία, αὐτὸ ποῦ κάμνετε. Χωρὶς μάλιστα νὰ τὸ φαντασθῆτε βέβαια, ἡ θυσία σας αὐτὴ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ λεχθοῦν τόσα πάλι γιὰ τὴν καϋμένη τὴν μητέρα τοῦ Baby.

— Πῶς; ἠρώτησεν ἡ Ἄννα, γινομένη αἴφνης κατακόκκινη· καὶ διὰ μιᾶς ἐνθυμήθη τὸ ἀνώνυμον γράμμα, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει, πρὸ τοῦ γάμου της, τὴν ἐπαύριον τοῦ χοροῦ τῆς κ. Παλβίδου καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Κώστας Μερμιδώρ, ὁ πατέρας τοῦ Νίκου, κατηγγέλλετο ὡς ἐραστὴς τῆς κ. Παλβίδου.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΟΖΑΣ ΒΕΡΗ

Σ' ἕνα λαμπρὸ μέγαρο, κρυμμένο κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δένδρα τοῦ Bassy ἡ Ρόζα Βέρη ἦτονε πολὺ εὐτυχισμένη στὶς 28 Αὐγούστου 1862 γιατὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνην εἶχε τὴ γιορτή του ὁ ἄντρας της καὶ βρίσκουνταν περιτριγυρισμένη ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς της καὶ τοὺς φίλους της, οἱ ὁποῖοι εἶχανε ἔρθει γιὰ νὰ γιορτάσουνε μαζῆ τὴ εὐτυχισμένη ἐκείνη ἡμέρα.

Τρία ξανθὰ ἀγγελούδια, τὰ τρία ἀγοράκια της, ὁ Βέρης, ὁ Ἐρρίκος καὶ ὁ Διδίονος τρέχανε πάνου στὴ χλόη ὅπου φαίνονταν πῶς τὰ λουλούδια ἀνθίζανε κάτω ἀπὸ τὰ μικρὰ ποδαράκια τους, καὶ ἡ μητέρα τὰ ἔβλεπε μὲ σιωπηλὴ χαρὰ καὶ ὅλοι τὴν ζήλευαν γιὰ τὴν εὐτυχία της. Ποῖος μποροῦσε νὰ πιστεύσῃ πῶς αὐτὴ ἡ γυναῖκα νέα ἀξιαγάπητη, τόσον θελκτική, μὲ τὸ ἀπὸ μουσουλίνα ἄσπρο φόρεμά της, μὲ τὰ ὡραῖα γυμνὰ χέρια της, μὲ τὰ τόσο γλυκὰ μάτια της, τὸ τόσο λεπτὸ χαμόγελό της, μὲ τὶς τόσο ὡραῖες κινήσεις τοῦ κεφαλιοῦ της ! ποῖος θα πίστευε ποτὲ ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ χαρὰ ὅλη αὐτὴ ἡ τελειότης ἤθελε ἐλκύσει τόσο τὸ θάνατο !

Γέλα δύστυχη γυναῖκα, ἀπολάμβανε τὴν εὐτυχίαν, ἡ ὧρές σου εἶνε μετρημένες, μὴ χάνεις οὔτε μια στιγμὴ, ἀπολάμβανε ὅλες τίς χαρὲς τὶς ὁποῖες ὁ θεὸς ἐπιτρέπει μὰ δὲν χαρίζει !

Παιδικὰ γέλοια, ζωηρὰ καὶ χαρωπὰ ἀκούγονται ἀπὸ τὸ περιβόλι τὰ μικρὰ πέζουνε κρυφτό· οἱ μεγάλοι ἀνακατεύονται κι' αὐτοί, γιατὶ ὁ Βέρη ὁ μεγαλείτερος ἀπὸ τὰ τρία δὲν βρίσκεται πουθενά, τώρα ἕνα τέταρτο τὸν ζητάνε χωρὶς νὰ κατορθώσουνε νὰ τὸν βροῦνε. Ἔξαφνα ἕνας θάμνος ποῦ μόλις τὸν εἶχανε πατήσει, ἀνοίγει καὶ φαίνεται τὸ ἄτακτο κεφαλάκι. Τὰ μαλλιά του εἶναι μουσκεμμένα, τὰ φορέματά του τὸ ἴδιο, ἀλλὰ γελάει τόσο ἀπὸ εὐχαρίστηση, ὥστε ἡ μητέρα του, ἡ ὁποία κατετρόμαξε, στὴν ἀρχὴν δὲν βρίσκει τὴ δύναμη νὰ τὸ μαλώσῃ, μονάχα τὸ πέρνει γλήγορα γλήγορα γιὰ νὰ τοῦ ἀλλάξῃ φορέματα καὶ ὁ μικρὸς ἀνήσυχος τῆς ξεφεύγει κάθε στιγμὴ, τόσο βιάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ παιχνίδι του. Ἡ μέρα τελειώνει μὲ χαρὲς ὁ νοικοκύρης δέχεται ὅλων τῆς εὐχὲς καὶ τοὺς εὐχαριστεῖ καὶ δείχνοντας τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του φαίνεται σὰν νὰ τοὺς λέῃ πῶς ἡ εὐτυχία του εἶνε τελεία· ὦ ! εὐτυχισμένος ἄνθρωπος ! ἡ εὐτυχισμένη οἰκογένεια. Ἡ ἄλλη μέρα ξημέρωσε βροχερὴ, ὁ οὐρανὸς ἦτανε μαῦρος γεμάτος ἀπὸ σύγνεφα, ὁ δυνατὸς ἀέρας ἔγερνε τὰ δένδρα, ὁ κεραυνὸς ἀκούγονταν ἀπὸ μακρυά. Ἡ Ρόζα κατακίτρινη καὶ πολὺ ἐνήσυχη κρατοῦσε τὸ παιδί της στὰ γόνατά της καὶ τὸν χάϊδευε καὶ τὸν κοιμοῦσε καὶ τοῦ ἔλεγε τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα χαϊδευτικὰ ὀνόματα τὰ ὁποῖα μονέχα ἡ μητέρες ξέρουν νὰ βρίσκουνε ! Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἔκανε τὸ παιδὶ δὲν γελοῦσε, παραπονιόταν καὶ ἀνεστέναζε, ὑπόφερε· τὸ κεφαλάκι του ἔκαιγε, τὰ μάτια του ἦτανε κουρασμένα, ἔτρεμε ὁλόκληρο. Ἔφεραν τὸ γιατρό, αὐτὸς τὸ ἔδαλε στὸ κρεββάτι καὶ ἤλπιζε πῶς θὰ ἦτανε ἕνα δυνατὸ συνάχι μόνον.

Ἡ νύχτα πέρασε φοβερή ! ἡ μητέρα του ἔμεινεν ξύπνη κοντά του καὶ κάθε παράπονό του τῆς ἔσκιζε τὴν καρδιά. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ γιατρός γνώρισε μὲ φρίκην ὅλα τὰ συμπτώματα τοῦ διφθερίτη καὶ ζήτησε συμβούλιο. Ἡ φοβερὴ ἀρρωστια ἀκολούθαγε τὸ δρόμο της καὶ κάθε μέρα ἔχαναν ἀπὸ μιὰ ἐλπίδα. Αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ γεμάτο χαρὰ ἄλυπο, ἦτανε τώρα κατάλυπημένο ! Ὦ μικρὰ παιδάκια θὰ μάθετε καὶ σεῖς τί ὑποφέρει ἡ καρδιὰ τῆς μητέρας· ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχετε ποτὲ ἀρκετὰ δάκρυα οὔτε ἀρκετὴ ἀγάπη, γιὰ νὰ στεγνώσετε τὰ δάκρυα ποῦ ἤλεγε κάνετε νὰ τρέξουνε. Τὴν ὄγδοη ἡμέρα τὸ παιδάκι ἦτανε πάρα πολὺ ἄρρωστο, δὲν μποροῦσε ν' ἀναπνεύσῃ καὶ φαίνονταν ἑτοιμοθάνατο, ἡ μητέρα του ποῦ δὲν τὸ εἶχε ἀφήσει οὔτε ἕνα λεπτὸ ἔσκυβε πάνω ἀπὸ τὸ θησαυρό της καὶ τοῦ ἔδινε ἀπὸ τὴν δικήν της ζωήν.

— Κυρία αὐτὸ ποῦ κάνετε δὲν εἶναι φρόνιμον, τῆς ἔλεγε ὁ γιατρὸς, κάτασυγκινημένος, θ' ἀρρωστήσετε, δι' ὄνομα θεοῦ πηγαίνετε ν' ἀναπαυθῆτε λιγάκι ἔχετε τόση ἀνάγκην.

— Ἀφῆστέ με ! ἀφῆστέ με, φίλε μου, τοῦ ἀποκρίθηκε δὲν φοβᾶμαι τίποτα, εἶνε ἡ Θεία Πρόνοια ποῦ προστατεύει τὶς μητέρες, εἶμαι βέβαια πῶς θὰ σώσω τὸ παιδί μου·

Ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν ! Ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρες μέρες ὁ Βέρη ἦτανε ἐκτὸς κινδύνου, ἡ εὐτυχία ξανάρχιζε στὸ σπίτι ! Ἀλλοίμονον ! δὲν θὰ βαστοῦσε ὅμως πολὺ... ὁ μικρὸς ξανακήλησε, καὶ ἡ μητέρα ἀπελπισμένη παρακαλοῦσε τὸν οὐρανὸ γιὰ τὸ παιδάκι της καὶ ἔλεγε.

— Θεέ μου ! Θέ μου ! τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου σῶσέ μου· πάρε 'μένα, θεέ μου· ἀλλ' ἄφησέ μου τὸ παιδί μου !

— Συμφωνία κλεισμένη ! εἶπε ὁ Θάνατος κρυμμένος μέσα στὴ κάμαρα..

Καὶ τὸ παιδὶ ἔγεινε καλά.— Ἡ μητέρα ἔπεσε γιὰ νὰ μὴ σηκωθῇ πλέον καὶ ἡ ἁγία γυναῖκα ἔκρυβε τὸν πόνο της γιὰ νὰ μὴ ταράξῃ τὴ χαρὰ ποῦ σώθηκε τὸ παιδί τους. Χτυπογελοῦσε σὰν τοὺς μάστορες καὶ τολεμοῦσε τὴν ἀρρωστια. Ὁ γιατρὸς ποῦ ἦτανε καὶ φίλος τῆς οἰκογένειας παρακολουθοῦσε μὲ τρόμο τὴν πρόοδο τῆς ἀρρώστιας, ἡ ὁποία ἔρυγε ἀπὸ τὸ παιδὶ καὶ πῆγε στὴ μητέρα ! Ὅ,τι μέσο εἶχε ἡ ἐπιστήμη τὸ μετεχειρίστηκε ἀλλὰ μάταια, τέλος κατέφυγε στὴ χειρουργικὴ καὶ προσκάλεσε ἕνα ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους χειρούργους καὶ ὁ δύστυχος ἄντρας τῆς ἔμαθε τότε, ἔπιτα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, πῶς τὴν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἐγχείρησι στὴ γυναῖκά του.

Ὦ ! τί νύχτα ! θὰ ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ τελειώσῃ ποτέ· αὐτὴ ἡ ἐγχείρησις τὸν κατετρόμαζε, ἡ καρδιὰ ἔχει προαισθήματα ποῦ δὲν ἀπατοῦνε !

Αὐτὴ ἡ ἄρρωστη τοῦ ἔδωκενἐλπίδα μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελό της καὶ μὲ τὰ λαμπρὰ μάτια της τὼν εὐτυχισμένων ἡμερῶν. Φέϊνονταν τόσο ἥσυχη, ἂν καὶ ὑπέφερε τόσο, ἐφρόντιζε μόνο πῶς ἔπρεπε νὰ βάλουν τὸ κρεββάτι ὅπου ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἡ ἐγχείρησις, ἔκαμε νεῦμα στὴν ὑπηρέτριά της νὰ τῆς δώσῃ τὸν Ἐσταυρωμένό της· τὸν ἐφίλησε μὲ εὐλάβειαν καὶ χωρὶς τὴν βοήθειαν κανενὸς ἐπῆγε στὸ κρεββάτι της, ἀλλοίμονο στὸ ἐπικήδειο αὐτὸ κρεββάτι ! Καὶ ὁ ἄνδρας μπρὸς σὲ τόσο θάρρος; πέρασε στὴν ἄλλη κάμαρα μὲ τὰ δάκρια στὰ μάτια καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα στὴν καρδιά!... Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα ὅλα εἶχαν τελειώσει... Ἐκείνη ὁ ὁποία ἦτο τελεία γυναῖκα, παραδειγματικὴ μητέρα ξαπλωμένη στὸ νεκρικὸ κρεββάτι της χαμογελοῦσε ἀκόμη ἐνῷ ὁ ἄγγελοι ἔφερνον τὴ ψυχή της στοὺς οὐρανούς.

Πεθαίνοντας ὁ ζωγράφος ἀφήνει τὶς εἰκόνες του, ὁ μουσικὸς τὰ μουσικά του ἔργα, ὁ γλύπτης τὰ ἀγάλματά του, ὁ φιλόλογος τὰ βιβλία του, ὁ κωμικὸς δὲν ἀφίνει τίποτα !. . . Ἀλλὰ σὺ, Ρόζα Βέρη, ἄφησες τὸ παράδειγμα ὅλων τῶν ἀρετῶν· ἡ ἐνθύμησίς σου εἶνε αἰωνία.

(Η Lafontaine)

ΕΠΙ ΤΩι ΘΑΝΑΤΩι
τῆς προσφιλοῦς μοι ἀδελφῆς Ἰφιγενείας

Κουφὸς ὁ χρόνος κι' ἄστοργος πετᾷ μὲ τὰ φτερά του
Τυλίγει καθεμιᾶς ζωῆς ἀλύπητα τὸ νῆμα
Τὴ λήθη, τὴν καταστροφὴ σκορπᾷ στὰ βήματά του,
Μὰ τὴν καρδιά μου καὶ τὸ νοῦ κρατεῖ εἰς ἕνα μνῆμα.

—

Ὁ ἥλιος βγαίνει, ἔρχεται ἡ φωτεινὴ ἡμέρα
Βροχὴ καὶ χιόνια, κι' ἄνεμοι καὶ κύματα περνοῦνε,
Τὴ 'μέρα τὴν ἀκολουθεῖ ἡ σκοτεινὴ ἐσπέρα,
Μὰ τὰ πικρά μου δάκρυα ποτὲ δὲν σταματοῦνε.

—

Τοὺς δρόμους πέρνω, τά βουνά, τὴς ἐρημιαὶς, τὰ δάση
Τούς βράχους καὶ τὴς ρεματιαίς, τὴν ἄμμο τ' ἀκρογιάλι,
Ἀλλὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ νοῦ ἀπ' ὅπου κι' ἂν περάσῃ
Τῆς ἀδελφῆς μου ἡ σκιὰ ἀκολουθεῖ καὶ πάλι·

—

Ἄχ! τὶ πληγὴ ἀνοίχθηκε βαθειά, μεσ' 'ς τὴν καρδιά μου.
Τί τσουχτερὸς κι' ἀκοίμητος ὁ πόνος ποῦ τὴν σφάζει!
Πῶς μοῦ τρυπᾷ τὰ κόκκαλα, τὴς σάρκαις, τὰ μυαλά μου.
Καὶ μὲ ξεχεῖ' ἀλύπητα, μέ καίει μὲ σπαράζει.

Ζητῶ τὴ λήθη...ἄνεσι νὰ λάβ' ὁ νοῦς ὀλίγη
Στιγμαὶς ὀλίγαις κι' ἡ καρδιὰ ἡ καταπληγωμένη
Νὰ κοιμηθῆ...ὁ πόνος της ποσῶς νὰ μὴ τὴν πνίγη
Νὰ κοιμηθῆ...καὶ γιὰ τὴ γῆ νὰ μείνῃ νεκρωμένη.

—

Ζητῶ τὴ λήθη...ἡ καρδιὰ νὰ παύσῃ νὰ κινῆται
Χωρὶς νὰ μὲ ταράττῃ τι, χωρὶς νὰ συλλογοῦμαι,
Τ' ἀνήσυχο τὸ πνεῦμά μου δεμένο νὰ κρατῆται,
Νὰ ζῶ, νὰ περπατῶ νεκρὰ καὶ νὰ μὴν ἐνθυμοῦμαι.

—

Ὦ! ὄχι...ἡ ἀνάπαυσις αὐτὴ θὰ εἶναι φρίκη,
Θὰ εἶναι 'σὰν νὰ κλείωμαι βαθειά, βαθειὰ 'ς τὸ χῶμα,
Μὴ εἶναι μεγαλήτερη 'ς τὸν κόσμο καταδίκη
'Απὸ αὐτὴ 'ς τοὺς ζωντανοὺς νὰ βρίσκετ' ἕνα πτῶμα.

—

Ν' ἀκούω, θέλω, δυνατούς, ἀγρύπνους τοὺς παλμούς μου,
Ποῦ ἀλύπητα σπαράζουν 'ς τὴν μαύρη τὴν καρδιά μου,
Μὲ πίκρες καὶ ἐνθύμησες ποθῶ νὰ ζῇ ὁ νοῦς μου,
Κι' ἂς τριγυρνᾷ κι' ἂς σπαρταρᾷ 'ς τὸν τάφο 'ς τὴ νεκρά μου.

'Εν Σκύρῳ τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου 1901.

'Αγαθονίκη 'Αντωνιάδου

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καν Ε. Ζ. Σουλινᾶ. Φύλλα ἀποστέλλονται. Εὐθὺς ὡς λάβωμεν συνδρομὴν παρὰ τοῦ κ. Γ. Ζ. θέλομεν σᾶς εἰδοποιήσει. Κον Ν. Β. Ζιμνίτσαν. Τὸ δελτάριον ἐστάλη κατὰ λάθος.—Δα Εὐ. Μ. '10άκην. 'Επιστολή σας μετὰ δρ. 10 ἀντίτιμον συνδρ Ε Δρ. ἐλήφθη. Νέα σου δρομήτρια ἐνεγράφη. Φύλλα ἀπεστάλησαν. Εὐγνωμονῶ δι' εὐγενῆ πάντοτε φροντίδα. Εἰδοποιήθησαν διὰ δελταρίων πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς πόλεώς σας καθυστεροῦσαι. 'Απέστειλαν μέχρι τοῦδε καθυστερούμενα μόνον τρεῖς. Καν Αἰκ. Ν. 'Ιγγ. 'Αργοστόλιον. 6 'Ιαν. δὲν ἐξεδόθη. Τὸ 13 ἐστάλη, τὸ ἐλάβετε; Καν Σ. Ζ. Λ. Κωνστάντζαν. Καθυστερήσαντα φύλλα ἐστάλησαν. Δα Ε. Κ. Π. Τσεγγέλκιοϊ. Σᾶς ἐστάλησαν ὅλα ἐπὶ συστάσει. 'Εὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἐξακολουθήσωμεν ἀποστέλλουσαι τὰ φύλλα, ἀποστείλατε κατ' εὐθεῖαν πρὸς ὑμᾶς τὴν συνδρομὴν σας διὰ ταχυδρ. ἐπιταγῆς. Κ. Μπ. Χ 'Υδραν. Ζητούμενος ἀριθμὸς ἐστάλη. Καν Εἰ. Δ. Κ. Λεωνίδιον. Γράψατέ μοι παρακαλῶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀποδεξεών σας τῶν ἐτῶν 1899 καὶ 1900 διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ἐξακριβώσω τί συμβαίνει. Φανατικὴν ἐνταῦθα. 'Αλλὰ μήπως καὶ τοὺς πρὸς τὸν θεὸν ὕμνους δὲν συνοδεύει ἡ μουσική; Κον Σ. Μπ. 'Ανδρον. Εἶχαν σταλῆ, ἀλλὰ χωρὶς νὰ συστηθοῦν καὶ φαίνεται ὅτι κατεκρατήθησαν. Ἤδη στέλλονται ὡς ταχ. δέμα. Κον Γ. Α. Κάϊρον. Θὰ σᾶς εἶμαι εὐγνώμων, ἐὰν μοῦ εἴπητε τίς σᾶς ἐπαρουσίασεν ἀπόδειξιν καὶ τί ἀριθμὸν φέρει αὕτη; Δα Π. Λ. 'Αταλάντην. Εὐχαριστῶ δι' ἐνεργείας σας, ἂν καὶ οὐδὲν ἐλήφθη μέχρι τοῦδε. Δα Τ. Ι. Ζ. Σιμπὶν-ελ-Κὸμ 'Ιαν. 7 δὲν ἐξεδόθη 20 καὶ 27 στέλλεται. Γ. Π. Π. 'Αλεξάνδρειαν. Ἔχετε δίκαιον. Ὅταν ἔγραψα δὲν εἶχον λάβει ἀκόμη τὴν τελευταίαν σας.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ θερμῶς αἱ κ. κ. συνδρομήτριαί μας, αἱ καθυστεροῦσαι τὰς συνδρομάς των μέχρι σήμερον νὰ σπεύσουν εἰς ἐξόφλησιν τῶν καθυστερουμένων. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ἀπευθύνομεν καὶ πρὸς τὰς κ. κ. ἀνταποκριτρίας καὶ ἀνταποκριτάς μας.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἱ ὑφάντριαί μας μεταξωτῶν ὑφασμάτων, ἀναδεικνύονται καὶ κάμνουν τὸν δρόμων των εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ἀνοίγουν εὐρύτερον τὸν κλάδον αὐτὸν τῆς γυναικείας βιομηχανίας ὁ ὁποῖος χρονολογεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.

Νέον τώρα ἐργοστάσιον ἱδρύθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων ἀρ. 15 ὑπὸ μιᾶς ἐκ τῶν καλλιτέρων ὑφαντριῶν, ἡ ὁποία εἰς τὴν δεξιότητα καὶ τὴν τέχνην εἶνε ἐφάμιλλος μὲ τὰς ἀρίστας εἰς τὸ εἶδος αὐτό. Εἶνε ἡ κ. Μαρία Δραμιτινοῦ, τεχνίτρια ἀρίστη καὶ εἰς τὰ ἀραχνοειδῆ καὶ εἰς τὰ φουλάρια καὶ εἰς τὰ πυκνὰ μεταξωτὰ καὶ εἰς τὰς χρυσὰς ἐσάρπας καὶ εἰς τὰ μαντυλάκια, τέλος εἰς ὅλα τὰ εἴδη διὰ τῶν ὁποίων στολίζεται τὸ γυναικεῖον κάλλος καὶ ἀναδεικνύεται ἡ νεότης, ὡραία καὶ σφριγηλὴ καὶ ἡ ὥριμος ἡλικία ἀνακτᾷ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀνθηρότητα.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ

Συγγραφεύς : Καλλίρροη Παρρέν

I. Ἡ Χειραφετημένη.—Εἶναι τὸ πρῶτον γυναικεῖον Ἑλληνικὸν μυθιστόρημα. Ἀνατέμνει τὴν γυναικείαν καρδίαν, καὶ δίδει πλήρη ἰδέαν τῶν πλεονεκτημάτων τῆς νέας ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ἀνατροφῆς.

Τιμὴ ἑκάστου ἀντιτύπου 3 φρ.

II. Ἡ Μάγισσα.—Εἶναι συνέχεια τῆς Χειραφετημένης, ἂν καὶ ἀποτελῇ ἔργον αὐτοτελές. Ἡ ὑπόθεσις δραματικωτάτη ἐξελίσσεται εἰς Ἀθήνας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, τῶν ὁποίων περιλαμβάνει πλήρη καὶ τελείαν περιγραφήν. Δίδει τὴν εἰκόνα μιᾶς κοινωνίας, διατελούσης εἰς μεταβατικὴν ἐποχὴν καὶ προδιαγράφει λαμπρὸν τὸ μέλλον τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνόησαν τὴν σπουδαιότητα τῆς γυναικός, ὡς ζωοποιοῦ καὶ ἀνακαινιστικοῦ στοιχείου τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ ἡ Χειραφετημένη καὶ ἡ Μάγισσα εἰς τόμους ὑπερτετρακοσίων περίπου σελ. τιμᾶται ἕκαστον 3 δρ. διὰ τὰς Ἀθήνας, 3,50 διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ 3 φρ. χρ. διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Πᾶσα αἴτησις μετὰ τοῦ ἀντιτίμου ἀπευθύνεται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν».

Ὁδὸς Πανεπιστημίου. ἀρ. 27.

Παναθήναια : — Δεκαπενθήμερον εἰκονογραφημένον περιοδικόν.
Διευθυντὴς καὶ ἰδιοκτήτης : **Κίμων Μιχαηλίδης**
Τίμημα ἐγγραφῆς : Ἐσωτερικοῦ δι' ἓν ἔτος δρ. 25
» » ἓξ μῆνας » 13
Ἐξωτερικοῦ τὰ αὐτὰ ποσὰ εἰς χρυσόν.
Ἀθῆναι 18. Ὁδὸς Φιλελλήνων.

Ὁ Τσάμης ὁ μοναδικὸς πλέον ὑποδηματοποιὸς τῶν κυριῶν, εὐρωπαΐζων εἰς ὅλα, εἰσήγαγε καὶ ἐδῶ τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα ἐκπτώσεως τῶν τιμῶν τῶν ὑποδημάτων του. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ εἶναι σήμερον ἡ τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου, καθ' ὃν μεγίστη συλλογὴ ὑποδημάτων ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων πωλεῖται μὲ ἔκπτωσιν 30%.